

ALEXANDRA VINTHER

ELLEN KNIVSBÆRER
DEN LÆRDE

KRABAT

ALEXANDRA VINTHER

ELLEN KNIVSBÆRER
DEN LÆRDE

KRABAT

DEDIKATION

Bogen her er dedikeret til Galen, al-Razi (latin: Rhazes), ibn Sina (Avicenna), Paracelsus, Ambroise Paré, Vesalius, William Harvey – og utallige andre, der gennem tiden har undersøgt menneskekroppen og arbejdet som helere og sygeplejere i vores verden.

Af hjertet tak for jeres arbejde.

En gang har en af jer været ved at slå mig ihjel, men to gange har I reddet mit liv.

PERSONER

ELLEN KNIVSBÆRER

Nysgerrig pige, der bærer en magisk kniv. Hun fortæller historien.

I første del af historien var hun nødt til at rejse fra sin bedste ven, præstesønnen Villum.

Hun er rejst fra sit gamle liv og alt, hvad hun kender, sammen med smeden, Ernesto og Abel, selvom hun næsten lige har mødt dem.

SMEDEN / TADDEO

Stor og hemmelighedsfuld mand, der ledte efter kniven i første del af historien. Han har et stort sort fuldskæg og mørke øjne.

Nu er han en af Ellens venner.

Desuden rejser han sammen med Ernesto og Abel.

ERNESTO

Lige så stor som smeden, men hans hule kinder er glatbarberede. Han kan ikke lide kulde.

Han har en særlig evne der gør, at han kan rejse inde på vrangen af verden. Folk med den evne kaldes skyggegængere.

Nu er han en af Ellens venner.

Desuden rejser han sammen med smeden og Abel.

ABEL

Ung mand med evnen til at skifte form. Ofte er han i skikkelse af en ruhåret hund. Han kan godt lide at drille lidt.

Nu er han en af Ellens venner.

Desuden rejser han sammen med smeden og Ernesto.

PORTVAGTEN

Pindetynd og sur mand, der passer porten i den by, hvor apoteker Ludovicus Bartholinus bor.

Han halter slemt på det ene ben, fordi en svearigsk musketkugle sidder fast i hans lårbensknogle.

LUDOVICUS BARTHOLINUS

Apoteker. En ret trivelig mand, der kender smeden, Ernesto og Abel.

Han har åbnet sit hjem for den forældreløse Johan.

JOHAN

Dreng på Ellens alder. Han gemmer halvdelen af sit ansigt under et uldent klæde.

Er i huset hos apoteker Ludovicus Bartholinus.

OVERSKÆGGET

Svearigsk soldat. Kendetegnet ved et omhyggeligt klippet, brunt overskæg.

KØBMAND PEDER

Købmand i byen som apoteker Ludovicus Bartholinus bor i.

Kraftig mand med brunt fuldskæg og rynker fra øjenkrogene, når han smiler.

Han har også af og til en stor byld på halsen.

MAJOREN

Svearigsk soldat og den der bestemmer over områdets soldater. Kraftfuldt, alvorligt ansigt med blå øjne. Lider af hovedpine.

KAPITEL

1

AT REJSE MED SYVMILESKRIDT

Den verden, som Ernesto trak os ind i, var grå, men ellers kunne jeg stadig se muren om kirkegården, kirken og resten af det velkendte landskab. Modsat den verden, jeg kendte, var himlen dog mørk og jorden lys. Det fik mig til at føle, at jeg vendte forkert. At jeg stod på luft.

Der var også helt vindstille. Begge dele gjorde mig svimmel, og jeg holdt godt fast i Ernestos hånd.

”Hvad er det her for et sted?” Min stemme klang hult. Jeg trak blikket fra den mørke kirke og lod det glide hen over den lyse udgave af kirkegårdens mur. Stenene så ud til at bestå af is. Jeg rakte tøvende ud

efter dem med min frie hånd. Den gled gennem en af stenene, som var de et spejlbillede i vand, og jeg hev hånden til mig igen.

”Du skal ikke blive bange, Ellen.” Abels kragehæse stemme gjaldede metallisk, og han lænede sig frem og forvandlede sig fra en allike til en ravn, så han kunne se mig fra smedens skulder. ”Ernesto kan tage os tilbage, hvornår det skal være, og vi er i sikkerhed her.”

Smeden nikkede og kløede sig i sit sorte fuldskæg. En varm alvor fyldte hans øjne.

Deres ro beroligede mig.

”Skal han bevise det?” spurgte Abel. ”Vi kan godt tage et smut tilbage.”

Jeg rystede på hovedet. Nysgerrigheden over det eventyr, jeg var på vej ud på, kriblede i min mave, og jeg tog om kniven i lommen. Den kniv, der kunne hele. Den kniv, der havde reddet Villums liv, og som skulle redde mange andres. ”I har rejst sådan her, da I kom hertil, ikke?”

”Jo, det har vi.” Selv smedens dybe og bløde stemme lød sært flad herinde.

Så var der ingen fare på færde. De vidste, hvad de gjorde.

”Det er lidt som at være på indersiden af verden.” Trods fladheden var Ernestos stemme skarpere end smedens og skar en smule i ørerne. Han pegede ind mod sit bryst. ”Ligesom vrangen af en frakke. Måske foret. Kun folk som mig kan bevæge sig herinde, og det derude kan ikke røre os, mens vi er her.”

Jeg tænkte på min hånd, der gik gennem kirkegårdsmurens sten. Hvis alt var sådan, hvad skulle så kunne standse os? Vi ville kunne træde gennem vægge uden at opdage det. ”Til gengæld kan du rejse hurtigt?”

Ernesto rettede sig op og nikkede. ”Er du klar til at prøve?”

Jeg strammede grebet om hans hånd.

Han løftede den ene fod, og verden blev til striber omkring os. Striberne gav en fornemmelse af, at vi fór gennem luften, selvom jeg bare stod. De forsvandt, da han havde taget et skridt.

Der, hvor vi stod nu, stak et lyst træ op ved siden

af en lys stendysse. Jeg hev efter vejret, selvom jeg ikke havde rørt mig, og stirrede på stenene og træet. Tilsammen var de et godt vartegn, men jeg kendte det ikke. Hvor mon vi var? Hvor langt væk var kirken og hele den verden, jeg kendte? Mit indre syntes at slå en kolbøtte.

”Klar til næste skridt?” Ernesto løftede spørgende et øjenbryn.

Jeg knugede om kniven i lommen, nikkede og kneb øjnene sammen. Jeg kunne alligevel ikke vende tilbage. Og hvis jeg kunne, ville jeg så?

KAPITEL

2

SKYGGEGÆNGER

Den sære verden, Ernesto bevægede sig igennem, blev lysere og lysere. Små, sorte prikker dukkede op over os. De sad spredt som stjerner, og modsat landskabet blev de ikke til streger, når Ernesto tog et skridt. Jeg kunne ikke lade være med at kigge på dem.

Ernesto standsede ved endnu en stendysse. Denne var dog sunket sammen, så de fire sten alle stod på jorden. Omkring den var der skov. En sort måne kiggede frem over trætoppene.

”Skal vi holde hvil her?” spurgte han smeden.

Smeden nikkede.

Ernesto trådte hen mod stenene. De stak lyse op fra jorden og kastede helt hvide, skarpe skygger på det lysegrå græs. Ernestos fod rørte den nærmeste skygge, og som var vi trådt igennem en usynlig dør, blev verden sig selv igen. Væk var vrangens sære hvide himmel med de sorte pletter. Væk var også vrangens vindstille. I stedet blinkede stjernerne ned til os med deres velkendte hvide lys fra en sort himmel, og månen hang stor og lys bag silhuetterne af skovens træer.

Jeg følte mig sikkert plantet på jorden igen.

Nattemørke, kulde og den muldede lugt af skov samlede sig om mig. Trykkede sig mod mig. Vinden syntes at gå lige igennem mit tøj, og jeg lagde armene om kroppen for at holde lidt på varmen. Skyggerne efter grenene jog hen over græsset i ryk, som greb de ud efter mig med deres knoglede fingre.

Ikke bange, Ellen. Ikke bange.

Jeg tog om kniven nede i lommen, og skæftets træ var lunt.

Vinden susede i trækroneerne, og under mine fødder stak sprøde græsstrå, og så var det, som om jeg stod

hjemme på stranden med fødderne i bølgerne. I mit hoved var pynten lige derhenne, og madmors og husbonds skur lige ude af syne.

Hvis jeg satte i løb, kunne jeg være der på et øjeblik. Jeg kunne se Villum igen.

Nej, nej. Soldaterne ville vente på mig og tage kniven. En hundepote lagde sig mod mit knæ, og Abel så op på mig med sine runde og godmodige hundeøjne.

”Skal vi ikke finde noget brænde?”

Han sprang ud mellem skyggerne, og jeg fulgte efter. Det her var mit liv nu. Jeg kunne ikke vende tilbage.

Jeg samlede en gren op og stak den under armen. Det velkendte arbejde var rart, også selvom jeg i månelyst måtte føle mig frem til de grene, der var tørre nok.

Kort efter havde jeg samlet en hel lille stak, og Abel kom med en gren. Jeg stak den ind til de andre, og han fulgte mig fremad.

”Hvad synes du om at rejse på den her måde?” Abel så op på mig. Blikket var opmærksomt og mindede mig om lærerens, når han hørte os i katekismen, så jeg måtte svare.

”Det er underligt,” mumlede jeg og kastede et blik tilbage mod stenene. Smeden og Ernesto lignede to ekstra sten deroppe. ”Hvad er det egentlig, der sker?”

”Det er Ernesto nok bedre til at forklare.” Abels hundemundviger trak opad som i et smil. ”Men så vidt jeg ved, er det noget med, at han kan træde fra skygge til skygge.”

Træde fra skygge til skygge.

I mit indre så jeg Oda samle os alle om sig en mørk vinteraften. Hun så alvorligt og snedigt rundt på os, og alle syntes at glemme hendes krogede hånd og skelende øje, for lige om lidt ville hun starte på en af sine historier.

Der var engang en bondesøn, hørte jeg hende begynde, og min hals snørede sig sammen. For jeg skulle aldrig sidde der igen og lytte til hendes historier.

Så trådte eventyrets historie frem i min hukommelse. Historien var slet ikke tilfældig.

”Det er lidt som et eventyr, Oda fortalte,” sagde jeg. ”Det var om en bondesøn, der hjalp en rejsende og fik et par støvler, så han kunne rejse med syvmileskridt.

Han skulle blot træde på en skygge for at starte og for at stoppe.” Historien nævnte dog ikke den sære verden, som Ernesto rejste i, og jeg havde på fornemmelsen, at Ernesto heller ikke behøvede sine støvler for at rejse, som han gjorde. ”Men det er ikke sådan, Ernesto rejser, vel?”

Abel rystede på hovedet. ”Men måske har hans evne inspireret den historie. Han er skyggegænger.”

Skyggegænger. Jeg gentog langsomt ordet i mit hoved. Det var virkelig som et eventyr. Fantastisk og skræmmende på en gang.

KAPITEL

3

EN VEN

Vi fulgtes tilbage til den sammensunkne stendysse. Abel travede af sted med en fingertyk gren i munden, og jeg brugte begge arme i et forsøg på at holde fast på resten af brændet.

Smeden stod som en vagtpost ved den største af stenene, og Ernesto havde sat sig med ryggen mod den og samlet frakken tæt om sig. Stenen gav ham sikkert en smule læ.

Abel travede frejdigt op til smeden, og smeden tog den fingertykke gren fra hans mund med selvfølgelighed. Så knækkede han den i mindre stykker og stablede dem om en håndfuld kviste, der var lagt på et stykke flad, bar jord.

”Læg bare resten der.” Smeden pegede ved siden af sig, og jeg lod brændet falde ned ved siden af en håndfuld tørt græs. Græsset skulle bruges til at starte ilden, så jeg tog det op.

Smeden lagde et stykke fyrsvamp mod den flintesten, han altid bar, og slog så ildstålet mod stenen. Gnister sprang og fik fat i fyrsvampen. Med sine brede skuldre beskyttede smeden den nye glød, og han pustede forsigtigt på den. Gløden voksede til en flamme, og jeg rakte græsset frem, så han kunne fodrede den med det.

Snart knitrede ilden livligt i græsset og kastede orange glimt i hans sorte fuldskæg og mørke øjne. Forsigtigt satte han ilden ned til den lille stak af kviste og knækkede pinde, og den bredte sig sultent i det. Smeden fodrede bålet med grenene, og ilden voksede sig stærkere og stærkere.

”I morgen tager vi ind til en gammel ven,” sagde han, og det orange skær glimtede i hans øjne, da han så op mod mig. ”Han kan lære dig meget mere, end vi kan.”

Lære mere? Et pust af varm sommerluft fyldte mig, og jeg så tegningen af underarmen fra den skibbrudne unge mands bog for mig. *Ville jeg få sådan noget at se? Kunne jeg virkelig?* ”Ligesom da jeg skulle finde ud af, hvad der var galt med Villum, og du lod mig lytte til dit hjerte og dine lunger? Så jeg vidste, hvordan et raskt hjerte og raske lunger lød?”

”Ja.” Smeden nikkede. ”Og mere.”

Mere? Mit hoved summede, og jeg fik en fornemmelse af, at jeg kunne begynde at svæve væk som et mælkebøttefrø.

”Men lad os nu få lidt mad.” Ernesto trak smedens store rygsæk til sig og fandt kogekar, vandskind og gryn frem. Selv da han satte karret på plads i ilden, begravede han hagen i halstørklædet og trak skuldrene op mod ørerne. Han hældte gryn og vand i karret, som om han var ganske vant til det.

Smeden lænede sig tilbage, og Abel, der stadig var hund, havde rullet sig sammen og missede mod lyset fra ilden.

Mine fingre pillede et græsstrå i stykker. Hos far og

hos madmor og husbond havde der altid været nok at lave. Ja, det havde der endda været i smedjen. Men hvad skulle jeg stille op med mig selv her?

Ernesto rørte i gryden. Hans hage havde forladt halstørklædet, og skuldrene var faldet ned, så han ikke længere så forfrossen ud. Ildens varme syntes endda at gøre hans blik mildere, selvom lyset samtidig gjorde skyggerne i hans hule kinder så dybe, at de lignede huller.

Han er skyggegænger. Tanken føg gennem mig, og jeg lod blikket glide hen over dem igen. Skyggegænger-en, smeden og formskifteren. Kolde prik krøb ud over min hud i en gysen, og spænding kriblede som en myretue i mit indre. Hvad kunne jeg ellers komme til at møde?

”Hvem er den ven?” spurgte jeg.

Smeden blinkede, som om mit spørgsmål trak ham ud af hans egne tanker. ”Han er apoteker i en by i nærheden.”

En apoteker? Jeg formede det fremmede ord inde i munden.

”Han sammensætter urter og sådan,” startede Abel, og hans blik flakkede mod smeden. ”Sådan så de kan hjælpe folk, der har det skidt.”

”Ligesom smeden, da han gav salvien til bonden med den dårlige tand?”

”Ja, lidt ligesom det,” mumlede smeden. ”Men apotekeren kalder urterne medicin.”

Medicin. Apoteker. Ordene lagde sig store og tunge i mig, men de var også helt fantastiske. Kendte Villum dem mon? Gjorde hans far præsten? Havde nogen af dem nogensinde mødt en apoteker?

”Kan vi tage af sted med det samme?” Ordene smuttede fra mig.

De så på mig, og Ernesto holdt op med at røre i gryden. Grøden slog slubrende bobler.

”Altså efter maden?” Ernesto kunne få os derhen på et øjeblik. Vi kunne spise og så være der. Hos en apoteker.

Smeden sænkede hovedet og så på mig med sine mørke, alvorlige øjne. ”I morgen er bedre, Ellen. Om lidt spiser vi, og så sover vi her, og i morgen, først i

morgen, går vi dertil.”

Glæden forsvandt som et lys, der blev pustet ud.

KAPITEL

4

RØG OG REJSESTØV

Grøden spredte sin varme i min krop, og træthed tyngede mig ned. I mit hoved så jeg sengen i madmors og husbonds skur for mig, men den var her ikke. Vi skulle sove herude mellem træer og skygger.

Abel traskede hen til mig og lagde sig omkring mig. Pelsen var blød og varm, og jeg havde lyst til at putte mig ind til den. Ligesom dengang han fandt mig i skuret, efter at jeg var løbet fra præstegården, fordi jeg troede, at jeg havde slået Villum ihjel.

Han så fra mig til de andre og tilbage igen.

Smeden lagde en pind mere på bålet, og lyset

dæmpedes, mens flammerne åd sig ind i det nye foder.
”Vi er nødt til at lade, som om vi har rejst som alle andre.”

Jeg nikkede bare. Hvis jeg gav ham ret, ville han vel lade mig være i fred.

”Det betyder, at vi skal lugte af røg og have rejsestøv på tøjet.”

Jeg nikkede igen.

Ernesto flyttede sig tættere på bålet og holdt hænderne frem. Han rystede.

Smeden trak sin ene arm ud af ærmet og lagde den løse del af frakken og en arm om hans skuldre.

Ernestos læber buede i et smalt smil, og han trykkede sig ind til smeden.

Når han frøs sådan, hvorfor blev han så herude? Inde i vrangen var der i det mindste vindstille. Abel holdt sig ikke tilbage for at bruge sin evne til at holde varmen.

Hvorfor skulle vi overhovedet være herude og fryse, når vi kunne være inde i vrangen? Vrede snurrede i mig. Det varmede dejligt og skar gennem træthedens uld.

Smeden trak armen ud af sit andet ærme. ”Kommer I også herover?”

Jeg rejste mig og gik derover. Abel fulgte med og lagde sig om mig, da smeden lagde frakken om min ryg.

Frakkens lugt af røg, sved og metal mindede mig om smedjen, men jeg rystede mindet af mig. Den store sten bag os gav lidt læ, men kolde strømme af luft snøede sig forbi både den og Abel og frakken.

Jeg lod blikket glide op på de store skyer, der drev forbi stjerner og måne. Hvis de begyndte at samle sig, ville vi få regn.

I tankerne så jeg igen vrangen for mig. Det vindstille lyse sted, der fik lyde til at blive sært metalliske. Derinde, hvor intet udefra kunne røre os. Hvorfor var vi ikke derinde?

Var det måske sådan, at man kunne være der for længe? Ligesom det gik folk i eventyrene, når de kom ned under højen? Ville vi glemme, hvem vi var, eller måske ligefrem blive til spøgelser?

Knæk fra en gren kom fra et sted inde i skoven,

og et sæt gik gennem mig. Jeg stirrede ind mellem de mørke, krogede stammer.

Smeden lagde sin frie arm om mig og gav min skulder et klem. ”Det var bare en gren, der faldt ned.”

”Ville det ikke være sikrere for os at sove inde på vrangen?” spurgte jeg.

”Måske for jer,” kom det søvndrukkent fra Ernesto. ”Men falder jeg i søvn derinde, havner jeg herude.”

”Så det er bedre, vi er sammen.” Smeden gav mig endnu et klem.

Han havde da ellers været alene hos fiskerne i nogle dage, dengang han ledte efter kniven.

”Vi er også i sikkerhed her,” sagde Abel. Hans hoved hvilede på forpoterne ud for mine fødder, og han daskede med halen et sted bag mig. ”Her kommer kun en ræv, en grævling og et par rådyr. Jeg skal nok opdage det, hvis mennesker skulle dukke op.”

Det stolede jeg på, og varmen fra bålet fik træthedens uld til at samle sig om mig igen. Varmen og Abels rolige åndedrag vuggede mig ind i søvnen.

Jeg drømte om rejser med syvmileskridt og om

Abel, som skiftede mellem at være en flyvende, lang hund, en allike og en ravn. Af og til var jeg den flyvende hund.

ALEXANDRA VINTHER

Alexandra Vinther er forfatter til et par noveller, der alle er indenfor de fantastiske genrer, samt fantasyserien om Ellen Knivsbærer.

Hun har en bachelor i historie, der sikkert er grunden til, at historie sniger sig med i de fleste af hendes fortællinger. Derudover elsker hun fabeldyr, fabelmennesker og eventyr, legender og sagn.